

filip filatov

Za mostom doprava

filip filatov

Vydalo vydavateľstvo Unique Books s.r.o., Hriňová 2014
Copyright: filip filatov © 2013. All Rights Reserved.
Redigovala: Lenka Polková
Grafický návrh a spracovanie: Vladimír Šimončíč
Ilustrácia na obálke: Martina Kováriková
Tlač: Plat4M Production, spol. s r.o., Rybné nám. 1, 811 02 Bratislava
Prvé vydanie – Pevná väzba
ISBN 978-80-971481-6-4
ISBN 978-80-89699-00-1 (mobi)
ISBN 978-80-89699-01-8 (e-pub)
ISBN 978-80-89699-02-5 (pdf)

Spoved' nihilistu

Never v boha – je to detinské.
Never vede – je to naivné.
Never rodičom – máš už vlastný rozum.
Never šéfovi – nejde mu o tvoje dobro.
Never médiám – slúžia peniazom.
Never peniazom – sú zradné a nestále.
Never kamarátom – ak niečomu z toho veria oni.

Je to tak. Pozri sa pravde do očí. Ničomu nemôžeš veriť a ty to podvedome veľmi dobre vieš. A tam začína tvoj obrovský problém. Tam pramení tvoje celoživotné nešťastie. Vždy keď si už myslíš, že si našiel návod ako žiť, príde studená sprcha, ktorá ťa preberie zo sna a vyvedie z omylu.

Človek potrebuje veriť. Najradšej by veril sám sebe. Ale, ako môže, keď sám potrebuje vedenie?

Keď som bol dieťa, všetko bolo jednoduché. Stačilo veriť rodičom a rozprávkam. Rodičia mali vždy pravdu a v rozprávkach vždy zvíťazilo dobro nad zlom.

Teraz viem, že rodičia boli rovnako stratení v tomto svete a rovnako hľadali niečo, čomu by mohli veriť. Dnes už viem, že rozprávky sú pre deti.

Keď som bol malý, myslel som, že som jediný lenivý človek na tomto svete. Dnes viem, že rodičom sa rovnako nechcelo do práce ako mne do školy. Učiteľovi sa na hodinu nechcelo rovnako ako mne. A možno ešte viac, pretože pre mňa to bola iba povinnosť. Niekedy zábava, inokedy otrava. Ale jemu išlo o viac. Jemu išlo o živobytie. On tam byť musel.

Dnes sa pýtam: Prečo to robili? V čo verili?

Ach, svätá prostota! Naozaj mám uveriť v boha, zvolať „modli sa a pracuj“ a prestať sa vzpierať osudu? A tak som uveril. Uveril som v boha, ktorého nikto nikdy nevidel. Vo sne ku mne zostúpil a vraví mi:

„Darmo sa vysmievaš. Iba ja som tvoja jediná cesta. Uver a budeš odmenený.“

„Uverím, keď budem odmenený. To je dobrá dohoda. A čím budem odmenený? A kedy?“

„Odmenený budeš večnou spásou.“

„Celý život mám makať a veriť, že budem odmenený?“

„Presne tak. Modli sa a pracuj. A budeš odmenený.“

„Inak čo? Inak budem zatratený? Aký je vlastne rozdiel medzi tým byť odmenený a byť zatratený? Večná spása a zatratenie. Nie sú to trošku vágne pojmy, bože, na to, aby im niekto uveril? Ako si môžem byť istý, že kým umriem, nezmenia sa pravidlá, a nakoniec nebudú spasení tí zlí a zatratení tí dobrí? Ako mám vedieť, že po smrti nie je iba večná tma a nič a prázdno?“

Boh celý čas krúti hlavou a smeje sa.

„Ty hádam nevidíš, že už si zatratený? Spasený alebo zatratený nebudeš až po smrti, ale už počas života. Ničomu neveríš. Nevieš, kde hľadať pravdu. Nevieš, čo robiť. Kam smerovať. Nepripadáš si ako zatratenec? Necítiš sa ako v čiernej diere? Aký je podľa teba rozdiel medzi tým byť zatratený a byť stratený?“

Tak teraz sa cítim podvedený! Príde si sem... Človek žije v presvedčení, že je to nejaký dobrý ujo, a on ma začne vydierať. Odmena vo večnej spáse – ani neviem, čo to vlastne znamená. Alebo zatratenie hneď teraz – na počkanie. Ďakujem pekne za takú dohodu. Horšie je, že má pravdu. Ničomu neveriť, znamená byť stratený. Byť stratený, znamená byť nešťastný. Byť dlhodobo nešťastný, znamená ochorieť psychicky či fyzicky.

Prebral som sa z tých mrákot, uvaril som si kávu a snažil sa nemyslieť na krutú pravdu. Deň nebol ničím výnimočný. Do práce a z práce. Obed s kolegyňou. Káva s kamošom. Večera s manželkou. Fľaša vína na dobrú noc.

Druhú noc som na neho vyzrel. Vravím mu:

„Počúvaj ma, a ktorý ty vlastne si? Boh, Jahve, Alah, Budha, Krišna, či?

„A nie je to jedno, ty mudrc? Ja som pravda. Nazvi si ju, ako chceš. Niekto ma volá Cesta, iní ma volajú Boh – je jedno, v akom jazyku. Ty si sa naučil iba neveriť. Neveríš a neveríš. Odmieťaš a odmietaš. Až si z toho celý otrávený.“

„A čomu mám veriť? Tým bludom, čo rozprávajú v kostole? Miluj bližneho svojho? A ktorého bližneho mám milovať? Toho, čo mi ráno ukradol peňaženku v autobuse? Alebo toho, čo ma v robote ohovára, aby ho povýšili namiesto mňa? Nebodaj toho, čo mi už tretí rok nechce zvýšiť plat? Alebo toho, čo mi večer cestou z roboty vynadal za to, že som mu nedal drobné „na jedlo“? Ktorého z tých bližných mám milovať? Čo sú to vôbec za bludy?“

„Vidiš. Presne, ako hovorím. Iba odmietaš a všetko si prispôsobuješ tak, aby si to mohol odmietať. Ak sú tí feťák v autobuse a tulák na ulici najbližší, tak je mi ťa ľúto. Prečo sa nerozprávame o tom, či miluješ svoju manželku, svojich rodičov, súrodencov, kamarátov? Prečo chceš hneď milovať tulákov a feťákov? Tých milujem ja, pretože ja mám rád všetky stvorenia bez rozdielu. Aj takých hlupákov, čo si nedovedia na koniec nosa, ako si ty. Myslia si, že sú múdri, a pritom len odmietajú a spochybňujú. Ach, je mi to ale múdrosť, neveriť ničomu! Múdrosť je vedieť, čomu veriť, a nie neveriť ničomu. Taký si ty mudrc! Všetko len spochybňuješ, ničomu neveríš. Ale nie preto, že si múdry. Naopak. Si taký hlúpy, že nevieš, čomu máš veriť. „Veriť v Boha je detinské. Nikto ho nikdy nevidel. Nie sú dôkazy.“ A keby boli, tak čo? Tak by si veril? A vede prečo neveríš? Tá má dôkazy na všetko.“

„To je práve ten problém. Že má dôkazy na všetko. Aj na to, čo tvrdí, aj na úplný opak toho istého. To už potom radšej veriť v boha. Ten aspoň nemení svoje názory tak často ako veda, ktorá každý deň prichádza s tým, že už nie je pravdou to, čo sa zistilo včera, lebo dnes sa zistilo niečo úplne iné. A stavím sa, že zajtra sa zistí niečo, čo poprie, čo bolo včera aj čo je dnes.“

„A tu to máš! Ty potrebuješ v živote dogmy. Niečo večne platné. Nie každý deň zmenu, až nakoniec nevieš, kde je pravda a čomu máš veriť.“

„Ďakujem ti pekne za takú dogmu, že Zem je rovná doska. Uznávam, že potrebujem niečomu veriť. Ale to neznamená, že budem veriť hocijakému bludu, ktorý mi niekto podstrčí. Celý život musím byť v strehu, lebo to, že potrebujem niečomu veriť, sa stále niekto pokúša zneužiť proti mne. Každý deň sa na mňa valia milióny informácií o tom, čo mám robiť, čo mám jesť, ako mám cvičiť, ako mám žiť, čo prijímať a čo odmietať. Stále mi niekto podsúva nejakú všeplatnú pravdu, nejakú večnú, nemennú, stopercentne overenú a zaručenú dogmu. A vždy z toho nakoniec vzíde totálna blbosť. Neexistuje návod na život. Nie sú žiadne pravidlá, ktoré by mi dokázali čokoľvek zaručiť. A preto ničomu neverím. Pretože neexistuje nič, čomu by sa veriť dalo.“

„Fíha! Toto je hotová spoveď nihilistu. Ničomu neverím, nič nechcem! A pokoj chceš? Ja ti ponúkam pokoj mysle. Uveríš, prestaneš spochybňovať a nájdeš pokoj.“

„Áno... pokoj... chcem pokoj. Pokoj od takých, ako si ty! Ktorí neponúkajú odpovede, ale kážu mi prestať rozmýšľať!“

„Myslíš, že urážaš mňa, ale hlúposťami, ktoré rozprávaš, urážaš akurát tak sám seba. Hovoriš o odpovediach, a pritom nekladieš žiadne otázky.“

„Ako môžem vysloviť otázku, keď neviem, či ti môžem veriť? Načo mi bude odpoveď, ktorej neviem, či môžem veriť alebo nie? Takých odpovedí mám milión!“

„A čo ak ti odpoviem tak, že nebudeš musieť ani na chvíľku zapochybovať? Čo ak sa to nikdy nedozvieš

len preto, lebo sa bojíš položiť otázku?“

Tento chlapík je hrozný demagóg. Nemal by som sa s ním rozprávať. Odkiaľ mám vedieť, že je ten, za koho sa vydáva? Čo ak je to len moje alter ego, ktoré tu trepe neskutočné hlúposti a ja sa zobudím na to, že mi navliekajú kazajku a do žily mi púšťajú niečo na upokojenie, aby som sa už netrápil?

Ach, bože, veď je to to isté! Prestanem rozmýšľať a nájdem pokoj... Že áno? Boh... Lieky... Drogy... Všetko je to to isté!

S touto myšlienkou som sa zobudil a prenasledovala ma celý deň.

Cestou z práce som sa zastavil s kamarátom na pivo. Pár pív, pár cigariet... Zanádať si na šéfa, na manželku, na iných kamarátov, na život... Klasika. Začal som sa rozohňovať na tému boh, lieky a drogy. Vysvetľoval som mu, že keď sa človek dobre sftuje, alebo mu neurológ predpíše niečo na upokojenie, alebo si dobre zamedituje, prípadne sa dobre pomodlí, tak je hneď mimo realitu a je mu fajn, lebo prestane rozmýšľať. Vypne si mozog a je mu fajn.

Môj preslov sa nestretol s pochopením. Kamarát na mňa pozeral ako na zjavenie a spýtal sa ma, či som si dal aj niečo iné okrem piva. Povedal mi, že „to“ nemám brať tak vážne, lebo mi preskočí.

Ďalšej noci som sa nevedel dočkať. Hrozná zábava, rozprávať sa po nociach s bohom! A navyiac, takým tónom! Môžem mu povedať, čo sa mi zachce, a on ma nezrazí bleskom k zemi. Ako by aj mohol, veď ma miluje, nie?

Nevedel som sa dočkať, kedy sa ho opýtam, aký je vlastne rozdiel medzi ním a pervitínom.

Boh sa mi neprisnil. Namiesto toho sa mi sníval obyčajný sen, ktorý nemal žiadny zmysel, ani dej. Bola to iba kopa emócií. To je totiž to, čo sa musí v noci uvoľniť, aby nám nepreskočilo. Emócie sa musia rozptýliť, aby sme sa ráno zobudili s čistým štítom. Emócie sú to, čo riadi náš každodenný život. Nie rozum a logika. Ale emócie - strach, nádeje a túžby...

Ráno vstanem, lebo sa bojím, že prídem o prácu – veď už včera som meškal. V robote vydržím o dve hodiny dlhšie, lebo dúfam, že ma povýšia. Ak ma povýšia budem mať na to nové auto, čo sa mi už tak dlho páči... Jasně, že na lízing...

A strach zo straty zamestnania bude ešte väčší. Budem sa báť ešte viac, budem robiť ešte viac, budem túžiť po väčšom byte, lepšom aute – veď si zaslúžim, veď robím ako kôň, nie? - A tak stále dokola...

Áno, vidím tú pascu, do ktorej som sa chytil. Hypotéky, lízingy, splátky... Nový telefón, nové auto, domáce kino a ohromne veľká telka... Na toto robím! Za toto vymieňam svoj život!

Jasně, že to vidím. Ale čo mám urobiť? Ísť do jaskyne?! A čo na to ten mudrák? Už týždeň sa neobjavil. Vie, čo sa ho chcem spýtať, tak radšej nepríde...

Neprišiel.

Ani ďalší deň, ani celý týždeň. Nezjavil sa až do Vianoc.

A mňa pred Vianocami síce nepovýšili, ale aspoň mi zvýšili plat. Super! A ide sa do showroomu! To sa budú ženy obzerat', keď okolo nich prejdem v tej novej káre!

V obchode nestíham otvárať oči. Prvý osvietený predavač áut na svete mi hovorí:

„Myslíte, že vás nové auto urobí šťastným? Mňa by urobilo šťastným to, na ktorom ste prišli. Nechcete mi ho darovať, teraz, keď ho už nebudete potrebovať?“

Poslal som ho do riti a išiel domov. V noci sa mi prisnil Gandalf a povedal mi, že toho chlapca možno vyhodia z práce za tú lekciiu, ktorú mi dal. Skôr, ako som sa ho stihol niečo opýtať, bol už preč. Namiesto toho tam bola mama, ktorá mi hovorila, že je na mňa pyšná, teraz, keď ma povýšili... Hovoril som jej, že ma nepovýšili, iba mi zdvihli plat, ale to už ma počúval iba môj pes - vlastne, aj to sotva, lebo sa drhol kosťou... Utekal som s ním k veterinárovi – ako inak – novým autom. Cestou mi oznámilo, že nie je možné pokračovať v jazde, lebo som nevykonal servisnú prehliadku v stanovenom termíne. Motor sa vypol a pes neprežil čakanie na taxík...

Zobudil som sa celý spotený so slzami v očiach. Mal som chuť na všetko sa vykašať. Pes už samozrejme vystrájal, že chce ísť von. Čerstvý vzduch mi urobí dobre...

Do roboty som prišiel neskoro. Ranná porada bola v plnom prúde. V snahe zatvoriť dvere čo najtichšie, plne sústredený na to, kto sa ako na mňa pozrie, som nimi tresol tak, že som myslel, že mi kľučka zostala v ruke. Moje obavy boli zbytočné. Okrem sarkastickej poznámky šéfa, že všetci vidia, že som zavítal do práce, aj bez toho, aby som ničil firemný majetok a jeho citlivé ušné bubienky, sa nič nestalo.

Utiect' preč... niekam d'aleko!

Nasledujúcu noc sa mi sníval zvláštny sen. Bol som niekde na púšti. Na vyvýšenom mieste stál charizmatiký chlapík a rečnil. Okolo sa zišiel hlúčik ľudí. Oslovovali ho Mohamed. Rozprával o tom, že neprináša novú vieru, ale len reformu kresťanstva.

Čo to hovorí? Kresťanstvo a Islam sú predsa dve absolútne nezlučiteľné viery. Hovorím si, že som to asi nepochopil. Vtom som si všimol, že vedľa mňa stojí starý Číňan a chichúňa sa na mne.

„Čo je?“ zavrčal som na neho.

„Trošku sa vzdelávaj, ak chceš niečomu veriť,“ povedal mi. „Ak sa budeš veľa vzdelávať, tak zistíš, že to tvoje vzdelanie obsahuje toľko protikladov, až pochopíš, že sa vlastne nedá ničomu veriť.“

Toto nebudem počúvať! Čo sú to všetko za nezmysly? Pozrel som sa späť na Mohameda, ale už tam nebol. Stál tam Gaye Marvin a spieval:

„Koho to naozaj trápi?
Kto sa naozaj pokúša zachrániť svet,
ktorý je predurčený umrieť?“

To už bolo priveľa. Uvedomil som si, že mi začína preskakovať a začal som utekať preč s hlavou otočenou dozadu na Gaya Marvina. Vrazil som do boha. Pozeral sa na mňa a pýtal sa, čoho som sa tak naľakal.

„Teba!“ skríkol som hystericky.

Boh ukázal na Mohameda, ktorý tam už zase stál a kázal.

„Ešte nevie, že poznanie sa nedá odovzdať rečou. Rozpráva k tým ľuďom, ale oni nikdy nepochopia cez neho. Musia pochopiť sami. Keď hovorím k tebe, k nemu, alebo ku komukoľvek inému, nehovorím k vám rečou. Reč, ktorou sa so mnou zhováraš, je reč pocitov - intuície, tvorivosti, obrazotvornosti, hudby... Tvoje rečové centrum potom tieto vnemy prevedie do reči. Táto reč je však platná a pochopiteľná iba pre teba – iba ty totiž vieš, aké pocity sú pod tými slovami ukryté. Akonáhle tie slová niekomu odovzdáš, prestávajú byť pravdou.“

Chvíľu ma nechával vstrebať tie slová a po dlhšej prestávke pokračoval:

„Dopadlo to s ním nakoniec rovnako ako s Ježišom. Ich slová boli neskôr zneužitú na šírenie falošnej viery – a prostredníctvom nej na ovládanie ľudí. Oni obaja pritom boli osvietení muži a ich úmysly boli len tie najčistejšie. Vždy však platí, že cesta do pekla je dláždená dobrými úmyslami,“ veľavýznamne sa na mňa pozrel a pokračoval ďalej.

„Rovnako je to aj dnes so všetkou tou ezoterikou, so všetkým tým duchovnom, anjeličkovaním, instantnými teóriami a návodmi na život... Na začiatku býva dobrý úmysel. Dobrý úmysel vypustený do pomýleného sveta. Pomýlený svet ho celý pokrúti a pokríví, až z toho nakoniec nie je nič než otrepaná fráza, bezvýznamný symbol, nezmyselné gesto a blud.“ Iba na maličkú chvíľu sa odmlčal a potom dodal: „Jediné, čo sa dá povedať, je, že som v ňom rovnako, ako som v tebe a vo všetkom naokolo, čo vidíš. Aj v tej fixke.“

„V akej fixke?“

Niečo chrúme... Začal som sa preberať na to, že pes niečo chrúme. To ma definitívne prebralo. Pes rozoberal zvýrazňovač. Chlpy okolo papule, aj celý nos mal ružový. Stihol už zvýrazniť plachtu aj paplón. Do čerta!

Zobral som fixku a vyhodil ju. Vlhčenou utierkou som sa snažil očistiť psa aj posteľ. Samozrejme to nešlo dole. Výborne! Môžeme ísť na rannú prechádzku. Budem vyzeráť ako debil, ktorý pomaľoval svojho psa na ružovo. Varím si kávu a uvažujem nad tým, čo som videl v sne...

Vonku sa rysuje šedý deň. Bude tam tak desať stupňov a začína pršať - tak, a začala jeseň. Ja ju nejak extra nemusím, ale niektorí ju zbožňujú. Vraj je všetko krásne farebné a je to najlepší čas na výlety do prírody, pretože lesy hýria farbami. No ja teda neviem. Podľa mňa je všetko šedé a farbu v tej šedi síce nájdem, ale určite sa z nej nezbláznim. Farbu má more a slnko a miešaný krásne červený drink na pláži. Nie obyčajný list, ktorý chytá všetky farby, lebo sa chystá zhnit'. Aj ja, keby som išiel zhnit', tak by som z toho chytil všetky farby.

Gaye Marvin mi urobil náladu, a tak si cestou do práce v aute spievam. Keď mi vrátnik prilepí nos na okno auta, aby videl, kto vchádza dnu, tak sa na neho usmejem a mávnem mu na pozdrav. V podstate je to milé, že firma zamestnáva postihnutého človeka. Je fajn, že sa môže zapájať do spoločnosti. Ak sa chce zapájať, tak prečo mu to neumožniť?

Chce to zmenu. Mám po tridsiatke a stále tu trčím na jednom mieste. Vrátnik už prišiel na to, ako sa chce zapájať do tejto spoločnosti, ale ja ešte evidentne nie. Viem, čo vlastne chcem? Chcem už takto žiť do dôchodku? Preboha! To je myšlienka! Že do dôchodku! Mal by som na nejaký čas odtiaľto vypadnúť. Niekam sa len tak túlať svetom. Som mladý a je milión vecí, ktoré chcem ešte zažiť. Mám síce relatívne dobrý život,